

На основу члана 50. став 1. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 66/91, 83/92, 53/95, 67/93, 48/94 и 53/95) и члана 8. Уредбе о заштити споменика природе "Лазарев кањон" ("Службени гласник РС", бр.16/00), Управни одбор Јавног предузећа "Србијашуме", на седници од 29. 12. 2004. године, доноси

**П Р А В И Л Н И К
О УНУТРАШЊЕМ РЕДУ И ЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ
СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ
"ЛАЗАРЕВ КАЊОН"**

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби Споменика природе "Лазарев кањон" (у даљем тексту: Правилник), уређују се правила за спровођење режима заштите Споменика природе "Лазарев кањон" (у даљем тексту: "Лазарев кањон"), нарочито начин и услови за:

1. кретање и боравак посетилаца;
2. коришћење природних ресурса;
3. коришћење рекреативних и других јавних површина,
4. коришћење путева (јавни, шумски, локални и сл.);
5. постављање информативних и других ознака;
6. обављање научних истраживања и извођење истражних радова;
7. обављање туристичких и угоститељских услуга и других делатности;
8. посебне забране у спровођењу режима заштите прописаних

Уредбом о заштити Споменика природе "Лазарев кањон"
(" Службени гласник РС", број 16/2000);

9. начин давања сагласности односно одобрења у складу са овлашћењима староаца и
10. организацију чуварске службе "Лазарев кањон".

Члан 2.

Одредбе овог правилника се односе на кориснике (сва правна и физичка лица са седиштем или боравиштем на подручју "Лазарев кањон"), посетиоце, као и на сва друга правна и физичка лица која на било који начин користе вредности "Лазарев кањон" и услуге Јавног предузећа "Србијашуме"-Шумског газдинства "Тимочке шуме" Бољевац, Шумска управа Бор (у даљем тексту: Старалац).

Члан 3.

За коришћење природних вредности и услуга у "Лазарев кањон", корисници су дужни да плаћају накнаду.

Начин плаћања и висину накнаде из става 1. овог члана, прописује Старалац

посебним актом на основу Закона и Уредбе.

Члан 4.

Унутрашњи ред у "Лазарев кањон" обезбеђује се:

1. организовањем чуварске службе у складу са законом и овим правилником,
2. сарадњом са локалним становништвом, власницима индивидуалних поседа, другим корисницима у спровођењу прописаних режима заштите који су од утицаја на спровођење унутрашњег реда у "Лазарев кањон"
3. сарадњом са надлежним државним органима и органима општине Бор.

II КРЕТАЊЕ И БОРАВАК ПОСЕТИЛАЦА

Члан 5.

Посетиоце у смислу овог правилника сматра се особа која самостално или организовано преко туристичке или друге организације долази у "Лазарев кањон" ради упознавања са природним и културним вредностима, научноистраживачког рада, одмора и рекреације, разгледања или коришћења других услуга.

Члан 6.

Посетиоцима у смислу члана 5. овог правилника не сматрају се лица која имају пребивалиште или су власници непокретности на подручју "Лазарев кањон" и особе које им долазе у посету, а не користе услуге које се пружају на подручју "Лазарев кањон", лица која су запослена или обављају службене радње на подручју "Лазарев кањон" и пословни партнери Стараоца и они нису дужни да плаћају боравишну накнаду:

Особама из става 1. овог члана, Старалац ће издати одговарајући доказ о праву да се на њих не односи обавеза плаћања боравишне накнаде.

Члан 7.

За посету "Лазарев кањон", обавезно је прибављање дозволе за групне посете, за спортски риболов и друго дозвољено коришћење природних вредности за научноистраживачки рад, за снимање и фотографисање, односно улазнице за појединачне посете.

Посетиоци су дужни да код себе имају дозволу, односно улазницу и да је покажу на захтев службеног лица.

Захтеве за издавање дозвола посетиоцима решава Старалац (Шумско газдинство Бољевац, Шумска управа Бор) на начин прописан Законом у управном поступку.

Члан 8.

За време боравка у "Лазарев кањон", посетиоци су дужни да се придржавају правила унутрашњег реда, упутства са информативних табли и других ознака, као и упутстава и објашњења овлашћеног лица.

Члан 9.

У току кретања и боравка на подручју "Лазарев кањон" забрањено је:

- кретање ван постојећих путева и уређених и обележених површина и стаза;
- паркирање возила изван одређеног места или возња изван дозвољеног пута;
- ложење ватре изван одређеног места;
- бацање и одлагање отпадака изван одређеног места; кретање са прибором за лов, без дозволе за лов;
- снимање или фотографисање у комерцијалне сврхе без прописаног одобрења;
- уништавање и оштећивање ознака обележавања или обавештења;
- брање или скупљање заштићених биљних и животињских врста, без прописане дозволе и ломљење дрвећа и жбуња;
- напасање стоке, осим у делу "Лазарев кањон" где је то дозвољено;
- уношење опасних уређаја, направа или опасних материја којима се може угрозити заштићено природно добро или људи, вршење радњи којима се угрожава предео и животна средина буком, загађивањем ваздуха, тла и воде и других радњи које су законом и овим правилником забрањене.

III КОРИШЋЕЊЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

Члан 10.

- 1) Коришћење флоре и фауне (лекдавитог биља, шумских плодова, ловне и риболовне фауне, пашњака и сл.), може се вршити под следећим условима, и то: да су то врсте флоре и фауне чије коришћење није, законом или другим прописима забрањено; да коришћење флоре, вегетације, ловне и риболовне фауне буде у складу са шумским и ловним основама и програмима унапређења рибарства;
- 2) да се брање и сакупљање лековитог биља, шумских плодова и гљива може вршити само уз претходно одобрење Стараоца, у смислу одређивања подручја, начина и времена брања и коришћења;
- 3) да се врсте флоре и фауне које су заштићене посебним актом о контроли коришћења и промету дивљих биљних и животињских врста користе на начин и под условима предвиђеним тим актом;
- 4) да се ловна фауна може ловити само у оквиру санитарног лова, уз претходно одобрење Стараоца и уз пратњу чувара;
- 5) да се пчеларење може вршити само уз претходно одобрење Стараоца, у смислу одређивања подручја, начина и времена коришћења;
- 6) да се пашарење стоке врши уз претходно одобрење Стараоца, на простору где је дозвољена паша, под надзором чувара стоке.

IV КОРИШЋЕЊЕ РЕКРЕАТИВНИХ И ДРУГИХ ЈАВНИХ ПОВРШИНА

Члан 11.

Рекреативним и другим јавним површинама сматрају се делови територије "Лазарев кањон", који су уређени и опремљени за одређену намену рекреације, спорта и других видова јавног коришћења (шеталиште, излетничке стазе, игралиште, простор за пружање различитих услуга посетиоцима, простор за привремене објекте и сл.).

Члан 12.

Рекреативне и друге јавне површине морају бити уређене, опремљене, одржаване и безбедне, о чему се старају непосредни корисници тих површина.

Члан 13.

За коришћење рекреативних и других јавних површина на подручју "Лазарев кањон" плаћа се накнада која се користи за одржавање, уређивање и опремање рекреативних површина у складу са законом и уредбом.

Накнада за коришћење рекреативних и других јавних површина, о којима се Старалац стара, плаћа се Стараоцу у складу са актом о накнадама за коришћење природног добра.

Члан 14.

Постављање привремених објеката врши се уз претходну сагласност Стараоца, а под условима које пропише Завод за заштиту природе Србије.

Члан 15.

Изградња стамбених, помоћних и других објеката становника подручја "Лазарев кањон" на неизграђеним парцелама може се вршити само у складу са донетим урбанистичким планом.

Члан 16.

Саобраћај на подручју "Лазарев кањон" обавља се у складу са утврђеним режимом саобраћаја на јавним путевима. Возила се могу паркирати на, само за те намене, одређеним површинама.

Одржавање шумских путева (шеталишта, излетничке стазе) обезбеђује Старалац.

Члан 17.

Програм одржавања јавних путева доносе овлашћене организације, уз сагласност Стараоца. Одржавање шумских путева обезбеђује Старалац, у складу са Програмом заштите и развоја "Лазарев кањон".

V ПОСТАВЉАЊЕ ИНФОРМАТИВНИХ РЕКЛАМНИХ И ДРУГИХ ОЗНАКА

Члан 18.

Старалац поставља прописане ознаке на прилазима и границама "Лазарев кањон" у складу са прописом о начину обележавања заштићених природних добара.

Поред прописаних ознака постављају се информативне табле и друге ознаке ради презентације и афирмације природних вредности "Лазарев кањон" и пружања информација посетиоцима о условима кретања, правилима _а унутрашњем реду, могућностима коришћења и слично.

Рекламе и друге ознаке на подручју "Лазарев кањон" могу се постављати, искључиво, уз претходно одобрење Стараоца и у складу са јединственим стандардима.

Постојеће ознаке морају се ускладити у року од шест месеци, од дана ступања на снагу овог правилника. Неусклађене ознаке, Старалац ће уклонити на терет корисника.

Члан 19.

Корисници "Лазарев кањон" могу, у рекламне сврхе, користити име и заштитни знак заштићеног природног добра, уз претходно одобрење Стараоца. Фотографисање и снимање, у комерцијалне сврхе, може се изводити само уз претходно одобрење Стараоца и услове Завода.

Члан 20.

За све рекламе и ознаке, постављене на подручју "Лазарев кањон" (осим ознака које поставља Старалац у циљу обележавања и презентације), плаћа се накнада утврђена Правилником о утврђивању висине и начина обрачуна накнада за коришћење природних вредности и услуга у "Лазарев кањон".

VI ИЗВОЂЕЊЕ НАУЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА И ИСТРАЖНИХ РАДОВА

Члан 21.

На подручју "Лазарев кањон" могу се вршити научна истраживања и изводити истраживачки радови, уз претходну сагласност Стараоца према следећим правилима:

- 1) научноистраживачки рад и истражни радови врше се на начин којим се не изазивају трајна оштећења природних вредности односно не угрожавају бројност и стабилност популације ретких и угрожених врста флоре и фауне или осетљивих екосистема;
- 2) приликом извођења научних истраживања и истражних радова није

- дозвољено уништавање или угрожавање природних и створених вредности и еколошке равнотеже;
- 3) за коришћење врста флоре и фауне које су природне реткости, особе које те радове изводе морају да поседују одговарајуће уверење министарства надлежног за заштиту животне средине;
 - 4) за извођење научноистраживачких и истражних радова особе које те радове изводе, односно одговорна лица, морају да поседују акт са условима заштите природе и животне средине које издаје Завод за заштиту природе Србије, као и одговарајућа одобрења односно сагласности од стараоца;
 - 5) након завршетка, верификације или објављивања резултата научних истраживања и истражних радова, подаци, односно примерак публикованих резултата доставља се стараоцу ради евидентирања и коришћења у сврху мониторинга, програмирања активности на заштити и развоју "Лазарев кањон".

VII ОБАВЉАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ, УГОСТИТЕЉСКИХ И ДРУГИХ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 22.

Туристичке, угоститељске и друге делатности и спортско-рекреативне активности обављају се у складу са утврђеним режимима заштите, програмом заштите и развоја подручја предела изузетних одлика и другом планском и програмском документацијом.

Објекти за обављање делатности могу се градити или реконструисати у традиционалном стилу, од природних материјала на основу одговарајуће урбанистичке документације.

Привремени објекти (киосци и сл.) могу се поставити уз сагласност и услове које одређује Старалац.

Члан 23.

Сви туристички, угоститељски и други објекти морају бити опремљени средствима за заштиту од пожара.

Системи грејања морају бити на дозвољене врсте горива.

Сви објекти морају имати решено питање одлагања отпадних вода.

VIII ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ

Члан 24.

Одржавање чистоће на подручју "Лазарев кањон" обавеза је свих корисника.

Уклањање отпадака из објеката обавља се на начин утврђен Програмом комуналних делатности општине.

Власници односно корисници објеката дужни су да их уредно одржавају и уређују (фасаде, ограде, прилазне путеве и стазе, паркинг просторе које користе и др.).

Члан 25.

Корисници "Лазарев кањон" дужни су да се придржавају неких општих правила:

- 1) депоновање грађевинског и другог материјала по правилу се не може вршити, осим изузетно, по одобрењу Стараоца, на начин и на месту које одреди Старалац;
- 2) паљење корова, лишћа, грања и слично, као и ложење отворене ватре, по правилу се не може вршити, осим изузетно, по одобрењу и у складу са Програмом заштите од пожара Стараоца и на местима која се посебно одређују за ту намену;
- 3) при уклањању снега и леда забрањено је коришћење индустријске соли;
- 4) хватање вода и каптирање извора је забрањено;
- 5) отпадне воде, без претходног пречишћавања на начин и под условима прописаним законом, не могу се испуштати у простор заштићеног природног добра;
- 6) не могу се депоновати комунални, индустријски и радиоактивни отпад и друге опасне материје на подручју заштићеног природног добра.

Забрањено је бацање отпада, у реку и било где на подручју "Лазарев кањон" изван, за те намене, постављених објеката или судова.

IX ПОСЕБНЕ ЗАБРАНЕ И ОГРАНИЧЕЊА

Члан 26.

У зони режима заштите ИИ степена забрањена је:

- 1) експлоатација минералних сировина, укључујући и шљунак, песак и глину и отварање позајмишта камена и дробине, као и одлагање наведених материјала на заштићеном подручју;
- 2) градња индустријских објеката за потребе експлоатације и прераде дрвета и масовне сточарске производње;
- 3) градња стамбених и викенд објеката, осим стамбених и пратећих економских објеката у оквиру постојећих домаћинстава и грађевинских парцела;
- 4) градња привремених или сталних сточарских објеката на државном, друштвеном и заједничком (сеоском) земљишту;
- 5) изградња нових јавних путева;
- 6) постављање нових надземних и подземних објеката електро-енергетске мреже високог напона и нацемних водова разводне електро и телефонске мреже;
- 7) примена хемијских средстава и вештачких ђубрива на природним ливадама, пашњацима и шумским површинама;
- 8) каптирање извора и одвођење воде, осим коришћења Злотског врела у постојећем режиму;
- 9) преоравање природних ливада и пашњака;
- 10) испаша на земљишту у државној својини и прогон стоке осим за

- те намене одређеним коридорима;
- 11) чиста сеча и крчење шума и кресање лисника;
 - 12) лов дивљачи, осим за потребе одржавања здравственог стања и бројности популације дивокозе;
 - 13) садња или засејавање биљних врста које не припадају природној, самониклој вегетацији подручја Кучаја, осим пољопривредних
 - 14) култура на постојећим површинама;
 - 15) сакупљање и коришћење биљних и животињских врста заштићених као природне реткости;
 - 16) пролазак без дозволе кроз Лазарев кањон и кањоне притока Лазареве реке;
 - 17) улазак у Лазареву пећину, пећину Верњикицу и у остале спелеолошке објекте без пратње овлашћених лица, истраживање и извођење радова у њима и њиховој околини без дозволе;
 - 18) депоновање смећа, отпада и продуката дозвољених шумских радова и нерегулисано одлагање смећа и природног ђубрива у оквиру пољопривредних домаћинстава.

Члан 27.

На подручју "Лазаревог кањона" забрањено је уништавати и оштећивати природне биљне реткости и реликтне полидоминантне шумске заједнице;

1. *Fago-colurnetum mixtum juglabdetosum* заједница букве, ораха, мечје леске и других врста;
2. *Carpino orientalis-Quercetum mixtum* заједница грабића и храста;
3. *Fraxino-colurnetum mixtum* заједница јасена, граба, мечје леске и др.;
4. *Fagetum submontanum colurnetosum* заједница букве и мечје леске
5. *Fagetum submontanum juglandetosum* заједница букове и ораха;
6. *Syringo-carpinetum orientalis* заједница јоргована и белог граба;
7. *Syringo-prunetum mahalevi* заједница јоргована и рашељке;
8. *Cotino-syringetum* заједница јоргована и руја;
9. *Quercetum frainetto-cerris carpinetum orientalis* заједница грабића-сладуна-цера и друге заједнице храстова, граба, јеле, тисе, црног бора, раките, златне папрати и српске рамондије, планинске власуље и српске рамондије.

Члан 28.

На подручју "Лазарев кањон" забрањено је оштећивати и уништавати ретке и угрожене биљне врсте: српска рамондија (*Ramonda serbica*), хибридна купина (*Rubus hirtus*), роленин дубачац (*Teucrium rohlenae*), ловоролисни јеремичак (*Dafne laureola*), љиљан златни (*Lilium martagon*), српска вијошница (*Parietria serbica*), руњавица (*Hieracium marmoreum*), адамијев шафран (*Crocus adamii*), дивља крушка (*Pirus nivalis*) и др.

Члан 29.

На подручју "Лазарев кањон" забрањено је уништавати и сакупљати птице заштићене као природне реткости : сури орао, сиви соко, обична ветрушка, гугутка, голуб дупљар, дивљи голуб, кукавица, буљина, шумска сова, велика чиопа, водомар, златоврана, пупавац, вијоглава, сива жуна, црна жуна, сиријски шарени детлић, средњи детлић, кос, дрозд имелаш, сврчак.

На подручју "Лазаревог кањона" забрањено је уништавати и сакупљати слепе мишеве, веверицу, пуха, јежа, видру, риса, куну белицу, куну златицу, јазавца, дивљу мачку.

X НАЧИН ДАВАЊА САГЛАСНОСТИ, ОДОБРЕЊА И ВРШЕЊЕ НАДЗОРА

Члан 27.

Захтев за издавање сагласности, односно одобрења, подноси се Стараоцу (територијално припадајућа организациона јединица, на нивоу шумске управе).

Органи за решавање захтева су: Директор шумског газдинства, Генерални директор и Управни одбор Предузећа, у складу са утврђеним надлежностима.

Захтеве за чије решавање није утврђена надлежност, решава Управни одбор Предузећа.

На сваки захтев оверу врши шеф шумске управе.

Члан 28.

Надзор над спровођењем правила, утврђеним овим правилником, врши служба чувања Стараоца, чија су организација, права и обавезе прописани Правилником о служби чувања у "Лазарев кањон".

Члан 29.

Обавеза чувара "Лазарев кањон" је да контролише спровођење правила унутрашњег реда, чувања шума, и др. и да обавља и друге послове у складу са Законом и Правилником о чувању шума.

Обавеза чувара у вршењу послова је да установи да ли је учињена радња супротна одредбама Уредбе о заштити "Лазарев кањон", Закона о шумама, Закона о заштити животне средине и Правилника о унутрашњем реду и чуварске службе, или када постоји основана сумња да је учињено кривично дело или прекршај и овлашћен је да поступи у складу са одредбама овог правилника.

Члан 30.

Служба чувања дужна је да у остваривању режима заштите користи права везана за активну легитимацију, и да у року од 24 часа обавести, писменим путем, шефа

шумске управе о свим променама у простору "Лазарев кањон".

Шеф шумске управе, у обавези је да у року од три дана, о свему, као и предузетим мерама, писменим путем обавести директора шумског газдинства.

Члан 31.

Казнене одредбе предвиђене за кривична дела, привредне преступе и прекршаје непосредно се примењују при коришћењу права из активне легитимације.

Новчана средства која се остварују наплатом новчаних казни на лицу места од стране чувара, приход су Стараоца.

XI ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Члан 32.

Ради обезбеђења унутрашњег реда и укупне заштите, Старалац организује чуварску службу.

Чуварску службу чине:

1. чувари са овлашћењима и дужностима утврђеним законом,
2. чувари волонтери са дужностима и правима, ухврђеним овим правилником, а који се ангажују ради ефикаснијег спровођења правила унутрашњег реда, унапређења свести и сазнања о вредностима и значају "Лазарев кањон".

Члан 33.

Послови чуварске службе "Лазарев кањон" организују се уједном реону са најмање једним чуварем.

Послови чувара волонтера се организују према текућим проблемима спровођења унутрашњег реда и спровођења програма заштите и развоја.

Чуварску службу чине : руководилац чувареке службе (шеф службе) који има облашћења чувара предела, организује послове службе, води одговарајуће евиденције и подноси годишњи извештај о раду; и чувари.

Чувари врше надзор над целом територијом "Лазарев кањон" ради обезбеђивања унутрашњег реда и законских прописа.

Члан 34.

Старалац организује и спроводи одговарајућу обуку чуварске службе у складу са утврђеним дужностима чуварске службе и то познавања својстава и

карактеристика простора "Лазарев кањон", природних и културних вредности, унутрашњег реда и законских прописа који се односе на заштиту природних вредности.

Члан 35.

Чувар "Лазарев кањон" мора имати одговарајућу стручну спрему у складу са законом, ознаку ("беџ") и службену легитимацију.

Чувар волонтер може бити свако лице, љубитељ природе и има особине добре комуникације и поседује знања, психофизичке способности или вештине које су подобне за остваривање функција "Лазарев кањон" (заштита и унапређења природних и културно-историјских вредности, истраживања, мониторинг, едукација, информисање).

Чувар волонтер мора имати ознаку ("беџ").

Члан 36.

Старалац посебним актом прописује изглед и боју службеног одела чувара Предела, изглед и садржај ознака чувара "Лазарев кањон" и чувара волонтера и службене легитимације чувара "Лазарев кањон".

Члан 37.

Обавеза чувара "Лазарев кањон" је да:

- контролише спровођење Правилника о унутрашњем реду и чуварске службе;
- врши послове чувања на начин предвиђен Правилником о чувању шума и Правилником о лову;
- врши послове на постављању, одржавању и обнављању ознака;
- контролише и спречи уношење недозвољених предмета на подручје "Лазарев кањон" (средства лова, средства за брање шумских плодова, хемијска средства, грађевински материјал и слично);
- пружи потребне информације посетиоцима и корисницима "Лазарев кањон";
- за време вршења службе чувања носи уредну службену униформу, легитимацију и средства за комуникацију
- редовно води дневник рада и уписује све податке од значаја за заштиту и развој "Лазарев кањон";
- обавља и све друге послове у складу са законом.

Члан 38.

Обавеза чувара "Лазарев кањон" је да установи да ли је учињена радња супротна одредбама члана 37. овог Правилника, или када постоји основана сумња